herpy

GEKONY

Bavay's gecko

Eurydactylodes vieillardi

Eurydactylodes vieillardi to mały, spokojny gekon prowadzący nocny tryb życia, pochodzący z lasów głównej wyspy Nowej Kaledonii. Ma duże, nieregularne łuski przypominające krople oleju na wodzie oraz chwytny ogon. Przestraszony potrafi wystrzelić z ogona nieprzyjemnie pachnącą ciecz.

Rodzina: Diplodactylidae Dawna nazwa: *Platydactylus vieillardi; Eurydactylus vieillardi*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**10-13 cm** długość całkowita z ogonem
Waga	**4-12 g**
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**22-26 °C**
Miejsce wygrzewania	**27-29 °C**
Temperatura w nocy	**20-23 °C**
Wilgotność	**60-80%**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady, owoce i gotowa karma**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Inkubacja	**50-90 dni** przy 22-26 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Bliski zagrożenia (NT)**

O gatunku

Eurydactylodes vieillardi to mały, smukły gekon o trójkątnej głowie, zaokrąglonym pysku, dużych oczach bez powiek i pionowych źrenicach. Ciało jest bocznie spłaszczone, a duże, gładkie, nieregularnie rozmieszczone łuski nadają zwierzęciu charakterystyczny wygląd, przypominający krople oleju w wodzie. Ubarwienie to najczęściej odcień oliwkowy lub zielony, ze skórą między łuskami w kolorze szarym, zielonym, żółtym lub rdzawym. Podobnie jak wiele innych gekonów potrafi zmieniać barwę z jasnej, czystej na ciemną, niemal czarną. Samce są mniejsze i często intensywniej ubarwione niż samice, zwłaszcza w okresie rozrodu.

Samo ciało (od pyska do kloaki) osiąga najwyżej około 6 cm. Ogon jest chwytny i w swojej pierwotnej postaci stanowi 100-115 % długości ciała, więc całkowita długość wynosi około 10-13 cm. Masa ciała *E. vieillardi* nie została udokumentowana; u blisko spokrewnionego *E. agricolae* samice ważą 10-12 g, a samce 4-7 g. Pod końcem ogona znajdują się lamelki przylgowe. Język i wnętrze pyska są żółte do pomarańczowych. Samce mają rząd porów przed kloaką, który pozwala odróżnić płcie.

Gatunek został opisany przez Bavaya w 1869 roku jako *Platydactylus vieillardi* i jest gatunkiem typowym rodzaju *Eurydactylodes*. Nazwa gatunkowa upamiętnia Eugène'a Vieillarda, lekarza francuskiej marynarki wojennej, który zebrał okaz typowy. Rodzaj obejmuje cztery gatunki, a dwa najczęściej spotykane w terrariach to *E. vieillardi* i *E. agricolae*. Można je

rozróżnić po żółtej bruździe biegnącej od pyska w stronę ucha: jeśli dochodzi ona aż do ucha, jest to *E. agricolae*, a jeśli nie, jest to *E. vieillardi*.

U obu gatunków w ogonie znajdują się gruczoły, a zagrożone zwierzę może wystrzelić z nich lepką, cuchnącą ciecz. Zjawisko to opisano wyłącznie u *Eurydactylodes* i rodzaju *Strophurus*; wśród gekonów wyewoluowało ono dwukrotnie, niezależnie od siebie. Ciecz raczej nie jest szkodliwa dla skóry, ale może wywołać bolesne podrażnienie oczu.

Przy dobrej opiece zwierzę może żyć co najmniej 10 lat, a prawdopodobnie dłużej.

Występowanie i środowisko

Gatunek jest endemitem Nowej Kaledonii w południowo-zachodniej części Oceanu Spokojnego i znany jest z głównej wyspy Grande Terre. Miejscem typowym jest Houagape, a zasięg określa się jako środkową i wschodnią część głównej wyspy. Rodzaj jako całość występuje także na wyspach Belep i Île Yandé, ale nie udokumentowano tam stwierdzeń *E. vieillardi*.

Dokładne granice zasięgu są niejasne, dlatego mapa pokazuje szacunkowy obszar w środkowej i wschodniej części wyspy. Ewentualne stwierdzenia poza Nową Kaledonią widoczne na mapie pochodzą prawdopodobnie od zwierząt trzymanych w niewoli lub z błędnych zapisów.

> **Naturalny zasięg:** Nowa Kaledonia.

ŚRODOWISKO

Środowiskiem życia są lasy i zarośla do wysokości około 950 m n.p.m. Zwierzęta żyją w krzewach i listowiu i poruszają się głównie wzdłuż gałęzi w zacienionym podszycie wilgotnego lasu, a tylko rzadko w koronach drzew. Prowadzą nocny tryb życia i w ciągu dnia kryją się w listowiu, ale w ciągu dnia wychodzą też na gałęzie, by się wygrzewać.

Klimat Nowej Kaledonii jest subtropikalny, z porą wilgotną oraz chłodniejszą, suchszą częścią roku. Nie ma pomiarów temperatury i wilgotności dokładnie w miejscach, gdzie żyje *E. vieillardi*, dlatego wartości dla terrarium opierają się na doświadczeniach z hodowli całego rodzaju.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Dla jednego dorosłego osobnika terrarium powinno mieć co najmniej 45 × 45 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość). Większe jest zawsze lepsze, a wysokość jest ważniejsza niż powierzchnia dna, ponieważ gatunek się wspina. Parę lub małą grupę złożoną z jednego samca i dwóch samic można trzymać razem, ale potrzebują one większego terrarium niż pojedyncze zwierzę. Jeśli nie planujesz rozmnażania, nie ma powodu trzymać więcej niż jednego osobnika. Dobrze sprawdza się szklane terrarium z siatką lub częściowo siatkową pokrywą, ponieważ gatunek potrzebuje wysokiej wilgotności powietrza, ale także przewiewu.

Urządź terrarium wieloma cienkimi gałązkami o różnej grubości, lianami, korkiem i liśćmi, aby zwierzę mogło się wspinać, chować i spać w listowiu. Kryjówki powinny być na wszystkich wysokościach, a nie tylko przy ziemi. Żywe lub sztuczne rośliny zapewniają schronienie, a żywe dodatkowo pomagają utrzymać wilgotność.

Jako podłoże sprawdza się mieszanka dobrze zatrzymująca wilgoć, np. 60 % ekologicznej ziemi i 40 % włókna kokosowego, najlepiej z grubą warstwą liści na wierzchu. Podłoże amortyzuje ewentualny upadek i pomaga utrzymać wysoką wilgotność powietrza. Usuwaj odchody codziennie i na bieżąco wymieniaj zabrudzone podłoże. Całe podłoże wymienia się co trzy do czterech miesięcy. Nie udokumentowano odrębnego sposobu urządzenia terrarium właśnie dla *E. vieillardi*, więc zalecenia dotyczą całego rodzaju.

TEMPERATURA

Eurydactylodes vieillardi prowadzi nocny tryb życia i najlepiej czuje się w umiarkowanych temperaturach. W dzień w większości terrarium powinno być 22-26 °C, a pod lampą miejsce do wygrzewania o temperaturze 27-29 °C. W nocy temperatura powinna spaść do 20-23 °C.

Najprostszym sposobem ogrzewania jest biała żarówka grzewcza o mocy około 40 W, umieszczona nad gałęzią w górnej części terrarium. Jeśli miejsce jest za ciepłe, zmień żarówkę na słabszą, a jeśli za chłodne, na mocniejszą. Najcieplej jest u góry, najchłodniej na dole, a gałęzie i listowie powinny znajdować się na wszystkich wysokościach, aby zwierzę mogło samo wybrać miejsce. Mierz temperaturę termometrem cyfrowym, mocując czujnik na gałęzi pod lampą. Jeśli temperatura przekroczy 30 °C, trzeba ją natychmiast obniżyć.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Gatunek najlepiej czuje się przy wysokiej wilgotności powietrza, a celem jest średnio 60-80 %, mierzone w środkowej części terrarium. To naturalne, że wilgotność jest niższa w ciepłej części, a wyższa w chłodnej. Powinna rosnąć w nocy i spadać w ciągu dnia, ale nigdy nie może spaść poniżej 50 %. Długotrwale zbyt wysoka lub zbyt niska wilgotność prowadzi do problemów zdrowotnych.

Każdego wieczoru dokładnie zraszaj terrarium opryskiwaczem ciśnieniowym, a rano w razie potrzeby. Podnosi to wilgotność i zapewnia zwierzęciu wodę do picia w postaci kropli na liściach. Ustaw też miseczkę ze świeżą wodą, np. na półce do karmienia, i raz w tygodniu szoruj ją środkiem dezynfekującym przeznaczonym dla zwierząt. Wentylacja musi być na tyle dobra, aby podłoże i gałęzie zdążyły przeschnąć między zraszaniami.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek prowadzi nocny tryb życia, ale w ciągu dnia wychodzi na gałęzie i się wygrzewa. Może obejść się bez UVB, jeśli otrzymuje witaminę D3 w pokarmie, ale lepiej czuje się przy słabym oświetleniu UVB, które dodatkowo podkreśla ubarwienie. Użyj świetlówki UVB dla gatunków cieniolubnych (strefa Fergusona 1), np. świetlówki T5 7 %, na wysokości 20-30 cm nad siatką lub 25-40 cm pod siatką. Mniejsza świetlówka 2,4 % musi wisieć bliżej, około 10 cm nad siatką. Celem jest indeks UV 1-2 na najwyższej gałęzi, co najlepiej sprawdzić miernikiem UV. W pozostałej części terrarium zawsze musi być cień.

Oświetlenie powinno być włączone przez 10-12 godzin zimą i nieco dłużej latem, najlepiej sterowane programatorem czasowym. W nocy musi być ciemno.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Gatunek zjada zarówno owady, jak i owoce. Dieta może się składać mniej więcej w połowie z gotowego pokarmu w proszku dla gekonów owocożernych, rozrabianego z wodą na gęstą papkę, a w połowie z żywych owadów. Podawaj papkę w małej miseczce na półce do karmienia zawieszonej na ścianie, a nie na ziemi. Używaj kilku różnych smaków i zmieniaj je, aby dieta była urozmaicona.

Młode do pierwszego roku życia dostają owady co drugi dzień, a papkę dwa do trzech razy w tygodniu. Dorosłe zwierzęta dostają owady dwa do trzech razy w tygodniu i papkę dwa do trzech razy w tygodniu. Odpowiednie owady to świerszcze, karaczany dubia, inne karaczany, szarańcze, jedwabniki i barciaki. Owady muszą być małe, o wielkości 6-13 mm dla małego zwierzęcia, i nie mogą być dłuższe niż odległość między oczami zwierzęcia.

Lekko obsypuj owady wapniem, aby wyrównać stosunek wapnia do fosforu, i przez dwa do trzech dni przed karmieniem podawaj im dobrą karmę. Gotowy pokarm jest już wzbogacony witaminami i minerałami. Świeże owoce nie są potrzebne, jeśli podajesz gotowy pokarm.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Eurydactylodes vieillardi to mały, odporny i stosunkowo powolny gekon, który może stać się dość oswojony. Daj nowemu zwierzęciu dwa tygodnie spokoju, zanim zaczniesz je brać do ręki, i tylko pod warunkiem, że je. Zacznij od krótkich wizyt, podczas których po prostu trzymasz nieruchomo rękę w terrarium, aby zwierzę się do niej przyzwyczaiło, i pozwól mu samemu do ciebie podejść. Następnie możesz zacząć brać je do ręki na mniej niż pięć minut naraz. Podtrzymuj łapy, ciało i ogon i pozwól zwierzęciu przechodzić z ręki do ręki, zamiast je przytrzymywać. Trzymaj się blisko podłogi lub miękkiej powierzchni, na wypadek gdyby zwierzę skoczyło. Nigdy nie chwytaj za ogon. Najlepiej zajmuj się zwierzęciem wieczorem, aby nie zakłócać jego odpoczynku.

Przestraszone zwierzę może wystrzelić z ogona lepką, cuchnącą ciecz. Raczej nie stanowi ona zagrożenia dla skóry, ale powoduje ból, jeśli trafi do oczu. Odczekaj chwilę, zanim odłożysz zwierzę z powrotem, aby nie nauczyło się, że zraszanie sprowadza je do domu, a potem dokładnie umyj ręce mydłem.

Zwierzęta można trzymać parami lub w małych grupach z jednym samcem i dwiema samicami, ale samców nie wolno trzymać razem. Trzymanie w grupach udokumentowano tylko dla rodzaju, a nie dla tego konkretnego gatunku.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce są mniejsze od samic i mają rząd porów przed kloaką. Nie udokumentowano pewnego wieku ani masy ciała, przy których *Eurydactylodes vieillardi* jest gotowy do rozrodu. Ogólna zasada jest taka, że zwierzę powinno być w pełni wyrośnięte, zanim zostanie dopuszczone do rozrodu, a samica musi mieć dobre zapasy wapnia i być w dobrej kondycji.

GODY I KOPULACJA

W okresie rozrodu samiec jest bardziej kolorowy niż samica. Okres chłodzenia pomaga pobudzić zwierzęta: obniż temperaturę dzienną do 20-22 °C na dwa do trzech miesięcy, a następnie podnieś ją ponownie do 22-26 °C. Ta rada pochodzi z hodowli blisko spokrewnionego *E. agricolae*, którego wymagania są niemal takie same. Dosadź samca do samicy lub małej grupy i obserwuj zwierzęta.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Eurydactylodes vieillardi jest jajorodny. U pokrewnego *E. agricolae* samica zakopuje jaja i podczas składania przybiera ciemny, poprzecznie pręgowany wzór. Składa kilka zniesień w roku w odstępach trzech do czterech tygodni, do około 14 jaj w pierwszym roku. Wielkość zniesienia *E. vieillardi* nie została udokumentowana, ale jak u większości gekonów są to prawdopodobnie jedno lub dwa jaja naraz. Zapewnij samicy pojemnik do składania jaj z wilgotnym włóknem kokosowym lub ziemią, aby mogła kopać. Przez cały sezon podawaj jej dużo wapnia i owadów.

INKUBACJA

Ostrożnie, bez obracania, przenieś jaja do osobnego małego pojemnika z wilgotnym wermikulitem lub innym wilgotnym podłożem, przy wilgotności powietrza 70-80 %, i co cztery do siedmiu dni otwieraj pokrywę, aby wymienić powietrze. Pojemnik utrzymuj w temperaturze 22-26 °C. W tej temperaturze do wyklucia dochodzi po 50-90 dniach, a w 23-24 °C zwykle po 70-90 dniach.

ODCHÓW MŁODYCH

Odchów młodych *Eurydactylodes vieillardi* nie został opisany. Młode są małe i prawdopodobnie wymagają takiej samej opieki jak dorosłe, ale w mniejszym pojemniku z ręcznikiem papierowym lub mchem, gałązkami i liśćmi, z codziennym zraszaniem i miseczką gotowego pokarmu. Co drugi dzień dostają małe owady obsypane wapniem. Zapewnij każdemu młodemu dużo miejsca i obserwuj jego wzrost i masę ciała.

Zdrowie i częste błędy

Brak danych o zdrowiu dotyczących właśnie *Eurydactylodes vieillardi*. Typowe problemy u gekonów z tego rodzaju wynikają z warunków utrzymania:

- Długotrwale zbyt wysoka lub zbyt niska wilgotność, prowadząca do problemów ze skórą i drogami oddechowymi. Utrzymuj wilgotność na poziomie 60-80 % i pozwól terrarium przeschnąć w ciągu dnia.
- Zbyt wysoka temperatura. Utrzymuj temperaturę poniżej 30 °C.
- Niedobór wapnia i witaminy D3, zwłaszcza u samic w rozrodzie. Obsypuj owady wapniem i zapewnij słabe oświetlenie UVB.
- Utrata ogona po braniu do ręki. Nigdy nie chwytaj za ogon.
- Podrażnienie oczu u ciebie po kontakcie z wydzieliną z ogona.

Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je przez kilka tygodni lub wydaje się osowiałe. Nowych zwierząt, które nie jedzą po dwóch tygodniach, nie należy brać do ręki, tylko pokazać je weterynarzowi.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.